touch. -संचारिन् *a.* contagious, infectious. -स्नानम् ablution at the entrance of the sun or moon into an eclipse. -स्पन्दः, -स्यन्दः a frog.

स्पर्शन *a.* (-नी *f.*) [स्पर्श्-स्पृश्-वा ल्युट्] 1 Touching, handling. -2 Affecting, influencing. -नः Air, wind. -नम् 1 Touching, touch, contact. -2 Sensation, feeling. -3 Sense or organ of touch; Bg. 15. 9. -4 A gift, donation.

स्पर्शनकम् A term used in Sāmkhya philosophy for the 'skin.'

स्पर्शवत् *a.* 1 Tangible. -2 Soft, soft or agreeable to the touch; भूर्जत्वचः स्पर्शवतीर्दधानाः Ku. 1. 55.

स्पर्शिक *a.* Tangible, perceptible.

स्पर्शित *a.* Given, donated; ज्ञात्वा तपसि सिद्धिं च पत्न्यर्थं स्पर्शिता तदा Rām. 7. 30. 27 (com. स्पर्शिता भार्यात्वेन दत्ता).

स्पष्टृ *m.* A distemper, disorder of the body, disease.

स्पर्ष् 1 Ā. (स्पर्षते) To become wet or moist.

स्पश् 1 U. (स्पशति-ते) 1 To obstruct. -2 To undertake, perform. -3 To string together. -4 To touch. -5 To see, behold, perceive clearly, spy out, espy.

स्पशः [स्पश्-अच्] 1 A spy, a secret emissary or agent; स्पशे शनैर्गतवति तत्र विद्विषाम् Śi. 17. 20; Mu. 3. 13; see अपस्पश also. -2 Fight, war, battle. -3 One who fights with savage animals (for reward), or the fight itself.

स्पष्ट *a.* [स्पश्-क्त नि० इडभावः] 1 Distinctly visible, evident, clearly perceived, clear, plain, manifest; स्पष्टे जाते प्रत्यूषे K. 'when it was broad day-break'; स्पष्टाकृतिः R. 18. 30; स्पष्टार्थः &c. -2 Real, true. -3 Full-blown, expanded. -4 One who sees clearly. -ष्टम् *ind.* 1 Clearly, distinctly, plainly. -2 Openly, boldly. (स्पष्टीकृ means 'to make clear or distinct', explain, elucidate.) -Comp. -अक्षर *a.* distinctly spoken. -अर्थ *a.* intelligible, clear. -गर्भा a woman who shows evident signs of pregnancy. -प्रतिपत्तिः *f.* distinct notion, clear perception. -भाषिन्, -वक्तृ *a.* plain-spoken, outspoken, candid.

स्पष्टयति Den. P. To make clear, explain, elucidate.

स्पष्टीकरणम् Making clear or intelligible.

स्पष्टीकृतिः Rectification, correction.

स्पृ 5 P. (स्पृणोति) 1 To deliver or extricate from. -2 To gratify. -3 To grant, bestow; स मेन्द्रो मेधया स्पृणोतु T. Up. 1. 4. 1. -4 To protect. -5 To live.

स्पृक्का Trigonella Corniculata (पिण्डका).

स्पृध् *m.* A rival, enemy; तयोः स्पृधोस्तिग्मगदाहताङ्गयोः Bhāg. 3. 18. 19. -*f.* Contest, fight.

स्पृश् 6 P. (स्पृशति, पस्पर्श, अस्पृक्षत्-अस्पार्क्षीत्-अस्प्राक्षीत्, स्प्रक्ष्यति-स्पर्क्ष्यति, स्पर्ष्टुं-स्प्रष्टुम्, स्पृष्ट) 1 To touch; स्पृशन्नपि गजो हन्ति H. 3. 14; कर्णे परं स्पृशति हन्ति परं समूलम् Pt. 1. 304. -2 To lay the hand on, stroke gently with, touch; हस्तेन पस्पर्श तदङ्गमिन्द्रः Ku. 3. 22. -3 To adhere or cling to, come in contact with. -4 To wash or sprinkle with water; खानि चैव स्पृशेदद्भिरात्मानं शिर एव च Ms 2. 60. -5 To go to, reach; अस्यापि द्यां स्पृशति वशिनश्चारणद्वन्द्वगीतः Ś.2 15; R. 3. 43. -6 To attain to, obtain, reach a particular state; महोक्षतां वत्सतरः स्पृशन्निव R. 3. 32; विनाप्यर्थैर्वीरः स्पृशति बहुमानोन्नतिपदम् H. 1. 175. -7 To act upon, influence, affect, move, touch; नन्दस्नेहगुणाः स्पृशन्ति हृदयं भृत्योऽस्मि तद्विद्विषाम् Mu. 7. 16; Ku. 6. 95. -8 To refer or allude to. -9 To take, receive, accept (as a sacrificial offering). -10 To injure, harm. -11 To come into contact (in astr.). -12 To equal with. -*Pass.* To be polluted, defiled, or tainted; मया गृहीतनामानः स्पृश्यन्त इव पाप्मना U. 1.48. -*Caus.* (स्पर्शयति-ते) 1 To cause to touch. -2 To give, present; गाः कोटिशः स्पर्शयता घटोध्नीः R. 2. 49.

स्पृश् *a.* 1 (At the end of comp.) Who or what touches, touching, affecting, piercing; मर्मस्पृश्, हृदिस्पृश् &c. -2 Experiencing, betraying.

स्पृशः Touch, contact.

स्पृशी The prickly night-shade (Mar. कांटेरिंगणी).

स्पृश्य *a.* 1 Tangible. -2 To be taken in possession.

स्पृष्ट *p. p.* [स्पृश्-क्त] 1 Touched, felt with the hand. -2 Come in contact with, touching. -3 Reaching, applying or extending to; अस्पृष्टपुरुषान्तरम् Ku. 6. 75. -4 Affected, seized; शङ्कास्पृष्टा Me. 71; अनघस्पृष्टम् R. 10. 19. -5 Tainted, defiled; न च या स्पृष्टमैथुना Ms. 8. 205. -6 Formed by the complete contact of the organs of speech (the letters of the five classes); अचोऽस्पृष्टा यणस्त्वीषन्नेमस्पृष्टाः शलः स्मृताः। शेषाः स्पृष्टा हलः प्रोक्ता निबोधानुप्रदानतः Śik. 38. -ष्टम् Touch. -Comp. -पूर्व *a.* experienced before. -मात्र *a.* merely touched.

स्पृष्टकम् A kind of light embrace; नलस्पृष्टकमेत्य दृष्टा N. 6. 35 (यद् योषितः संमुखमागताया अन्यापदेशाद् व्रजतो नरस्य। गात्रेण गात्रं घटते यदेतदालिङ्गनं स्पृष्टकमाहुरार्याः॥ Com. by Nārāyaṇa.)

स्पृष्टास्पृष्टि *n.*, **स्पृष्टास्पृष्टम्** Touching one another; cf. P. II. 2. 27.

स्पृष्टिः, स्पृष्टिका *f.* Touch, contact; तद्वयस्य अस्मच्छरीरस्पृष्टिकया शापितोऽसि Mk. 3.

स्पृह् 10 U. (स्पृहयति-ते) To wish, long for, desire for, yearn, envy (with dat.); स्पृहयामि खलु दुर्ललितायास्मै Ś. 7; तपःक्लेशायापि स्पृहयन्ति K.; न मैथिलेयः स्पृहयांबभूव भर्त्रे दिवो नाप्यलकेश्वराय R. 16. 42; Bh. 2. 45.

स्पृहणम् [स्पृह्-ल्युट्] The act of desiring or wishing, longing for.